

Spojovací články bezpečnosti občana a státu

V průběhu existence samostatné České republiky se do povědomí odborné i laické veřejnosti usídlily pojmy dříve neužívané a nevysvětlované mezi něž patří „bezpečnostní politika“. V současné době existuje ještě řada uživatelů tohoto pojmu, která se s ním zcela neztotožnila a plně jej neakceptuje. To mimo jiné znamená, že proces objasňování pojetí bezpečnostní politiky není dokončen. Je vhodné pokračovat ve zkoumání podstaty problémů, systémových, sémantických a jiných aspektů, které budou použitelné k vysvětlování a úspěšnému začlenění problematiky do širších spojitostí.

Při tvorbě závěrečné zprávy výzkumného projektu „Bezpečnostní politika České republiky“, který koordinuje Ústav mezinárodních vztahů Praha, i v průběhu zasedání interdisciplinárního týmu, bylo konstatováno, že základní části projektu (zahraniční, vojenská a vnitrobezpečnostní) nejsou zcela homogenní. Zejména problematika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, i když je velmi významná a postihuje v potřebné šíři řešení praktických problémů, zanechává dojem „vyčnívajícího z řady“. Úvahy nad tím, proč tomu tak je a jak napomoci teoretickému sjednocení komplexního výkladu pojmu „bezpečnost“ jsou předmětem tohoto článku.

1. Analýza problému

Nejvýraznějším rysem současného analytického a teoretického pojetí bezpečnostní politiky v již citovaném interdisciplinárním týmu, je snaha o nadrezortní a komplexní chápání obsahu pojmu. Snaha vychází z přesvědčení, že jedině tento přístup může vést k objektivnímu poznání podstaty této politiky, k odhalení jejich objektivních zákonitostí, které napomohou politické praxi a dalšímu rozvoji teoretického poznání.

V publikaci *Bezpečnostní politika České republiky*, ÚMV, Praha 1996 (dále BPČR), na str. 84 projektový tým doporučil:

■ *Pojem „bezpečnostní politika“ používat v ČR jako souhrnnou kategorii zahrnující „vnější“ i „vnitřní“ bezpečnost, bezpečnost státu i každého jeho občana, zahraniční politiku, obrannou i vojenskou politiku a politiku vnitřního pořádku a vnitřní bezpečnosti.*

■ *Opustit dosavadní praxi, v níž se pojem „bezpečnost“ chápe buď jen ve vztahu k vnější bezpečnosti státu, nebo naopak pouze ke kriminalitě.*

Co formulace doporučení znamená?

Za prvé tu skutečnost, že bezpečnostní politika jako jedna ze soustavy politik státu, ještě není takto chápána ani prováděna. Tento vývod však zasluhuje objasnění. Uvedené tvrzení vůbec neznamená, že neexistuje bezpečnostní politika. Politika v jakékoliv oblasti existuje vždy, ale buď je cíleně ovlivňována, nebo neovlivňována. Existuje rozdíl mezi politikou a praxí, mezi teoretickým ideálem a stavem jeho praktického naplnění. Praktický stav bezpečnostní politiky v ČR je takový, že dosud jsou analyzovanému pojmu poskytovány odlišné výklady, a to zejména: teoretický, zahraničně a vojenskopolitický, policejní, informatický (počítačový), občanský.

Za druhé doporučení znamená, že požaduje změnu chování těch, kterých se problematika týká. Požaduje změnu *sémantického naplnění obsahu pojmu*, změnu výkladu, a u každého občana, záchranáře, policisty, vojáka, diplomata, poslance, ministra stejnou představu o jeho podstatě. Současně je doporučení konstatováním, že je známo, že existují různé výklady pojmu, které mohou mít praktický dopad na domluvu, ale i na správná opatření, která se v oblasti bezpečnosti přijímají. To mimo jiné znamená, že bude vhodné jednotlivé významy od sebe vzájemně odlišovat přesnějším pojmenováním.

Za třetí je v doporučení integrován demokratický princip státního zřízení, protože požaduje zahrnutí „bezpečnosti státu i každého jeho občana“. Obsah pojmu, nechápeme-li jej jako proklamativní, můžeme vidět v jednotě. V praxi to však znamená odlišné úrovně představitelství, ale i problémů, které oblast rozpracovávají, které ji prakticky naplňují. Naprostá většina občanů nebude vidět rozdíly ve vnímání pojmu, protože bezpečnost je pro ně zejména osobní bezpečností. Když však vstoupí do životní role například politika, ať na regionální nebo státní úrovni, budou více zvažovat bezpečnost regionu, resortu, státu. Problémem z tohoto pohledu tedy je překonání víceúrovňového významu pojmu pro role „občan a stát“.

Toto širší pojetí bezpečnosti, jak uvádí BPČR na str. 79, vychází z dokumentů OSN, je příspěvkem k nadstátnímu chápání „všeobecné bezpečnosti“. Jejími základními vlastnostmi jsou spolupráce, budování důvěry, průhlednost, postupné odzbrojení, konverze, demobilizace a demilitarizace. Zabývá se rovněž otázkou lidské důstojnosti a práv člověka – občana. Je to pojetí, které odpovídá kulturnímu a demokratickému světu, je to pojetí humanitní, v rámci etických principů současného lidstva. Tento výčet je uváděn proto, že existují možné jiné pohledy, které mohou přistup vyvracet.

Bezpečnost má svůj mezinárodně uznávaný obsah, *je pojmem k označení stavu relativního klidu, v němž nejsou ohrožována základní práva člověka, skupin lidí, států ani koalic, je současně souborem opatření, které tento stav umožňují*. Z tohoto konstatování odvozujeme, že pojetí prosazované v BPČR je správné.

Z roviny praktické politiky se můžeme přenést do roviny vědecké, kde pracujeme s abstraktními pojmy a „neznáme hranice mezi státy“. Vytvořme si následující popis vektoru, který zahrnuje následující tři odlišitelné složky bezpečnosti:

$$s, t, r BV = (s, t, r B, s, t, r BP, s, t, r BS)$$

BV – BEZPEČNOSTNÍ VEKTOR;

B – BEZPEČNOST;

BP – BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA;

BS – BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM;

s – (space) PROSTOR: planeta, kontinent, koalice, region států, stát, region uvnitř státu, obec, ...;

t – (time) ČAS: ke stanovenému termínu je možné hodnotit B, BP, BS za časové období pro minulost, případně v minulosti (**th** – historický čas) nebo pro budoucnost (**tp** – prognostický čas);

r – (reality) STAV (SITUACE): popis vybraných objektivních informací vztažených k prostoru a času.

Pro každý prostor, čas a účelově specifikovaný soubor informací o stavu existuje uspořádaná *entita informací*, pomocně znázorněná bezpečnostním vektorem. Významnou empiricky poznanou skutečností je, že uvedené složky vektoru (**B**, **BP**, **BS**) lze v realitě vzájemně odlišit a jako výsledek samostatného pozorování nebo analyzování popsat. Pro sjednocení popisu mohou být zvolena i společná kritéria. Třídícím hlediskem, a tedy společnou vlastností pro každou trojici vektoru jsou PROSTOR, ČAS a STAV (*s*, *th*, *tp*, *r*). Rozklad parametru ČAS (*t*) na dvě odlišované varianty (*th*, *tp*) je uváděn proto, že v praxi budou používány dvě odlišné metody popisu: historická – popis (analýza) toho, co bylo; prognostická – předvídání (přání si) toho, co bude.

Takovýchto bezpečnostních vektorů můžeme vytvořit prakticky nekonečné množství. Reálné vyčíslení počtu vektorů (**po**), které například shromáždíme k nějakému výzkumu nebo vyžádané analýze, je uskutečnitelné podle vztahu:

$$po = \sum_{i=1}^n s_i \left[\sum_{j=1}^x (th_j)_j \left| \sum_{k=1}^y (tp_k)_k \right| \sum_{m=1}^z (r_{i,j})_m \right] (r_{i,k})_m$$

kde každému výskytu *s_i*, *th_j*, *tp_k*, *r_m* je přiřazena hodnota 1, nevyskytuje-li se pak 0. Ve vztahu je:

i ∈ {1; *n*} – index odlišující výskyty jednotlivých PROSTORŮ;

j ∈ {1; *x*} – index odlišující výskyty historických časů k jednomu PROSTORU;

k ∈ {1; *y*} – index odlišující výskyty prognostických časů k jednomu PROSTORU;

im ∈ {1; *z*} – index odlišující výskyty variant objektivních informací, shromažďovaných k jednomu PROSTORU a historickému nebo prognostickému času;

| – operátor vyjadřující volbu „nebo”.

V těchto vztazích platí hierarchické uspořádání prostoru od menšího k většímu, to znamená, že informace vztažené v daném čase k většímu prostoru zahrnují informace o jeho dílčích částech, a ty buď generalizují, nebo plně akceptují. Prostoru odpovídá příslušný nositel politiky, který má rovněž vybudován svébytný systém odpovídající jeho úrovni. Tak například celosvětovému prostoru odpovídá OSN a její bezpečnostní politika, systém zahrnuje Radu bezpečnosti, ozbrojené síly OSN, ale i stanovené způsoby umožňující prosazení bezpečnosti.

BEZPEČNOST je v tomto pojetí chápána jako reálný výsledek působení bezpečnostní politiky a bezpečnostního systému, který se odráží v objektivně hodnotitelných stavech a v pocitech obyvatel. Verbální hodnocení lze s využitím známých metod transformace kvalitativních informací na kvantitativní převést do jednoduchých číselných hodnot, které se pohybují v intervalu <-1; +1>, kde -1 zobrazuje stav nezajišťující bezpečnost; 0 stav stagnační (zachované) bezpečnosti a +1 stav výrazně posílené, jisté bezpečnosti.

BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA je vztažena k politické reprezentaci stanoveného prostoru, k jejím nositelům v daném čase. Pro ilustraci např. bezpečnostní politika OSN, Evropské unie, České republiky, severomoravského regionu, Ostravy ap. Vedle popisné charakteristiky, zahrnující informace o existenci dokumentů, které formulují základní zájmy, cíle a nástroje k jejich dosažení, je rovněž možné přejít k číselnému popisu stavu hodnotami v intervalu <-1; +1>. -1 znázorňuje stav bez bezpečnostní politiky, kdy

příslušná reprezentace této problematice nevěnuje žádnou pozornost, bezpečnost je zajišťována živelně a není řízena, bezpečnostní politika je nevědomá; 0 stav stagnační, kdy bezpečnostní politika není rozvíjena v návaznosti na nově vznikající situaci, je zajišťována ze setrvačnosti; +1 stav aktivní bezpečnostní politiky, která je pravidelně upravována podle vývoje bezpečnostní situace, je rozvíjena a poznávána, BP je vědomá.

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM je nástrojem k tvoření a uskutečnění bezpečnostní politiky, k zajištění bezpečnosti v daném prostoru, čase a ke stanovenému účelu. Zahrnuje množinu základních institucionálních a systémových nástrojů k prosté a rozšířené reprodukci bezpečnosti občana, státu, koalice států, regionu a celého světa. Jako každý jiný systém je i bezpečnostní systém nezbytně charakterizovat prvky, jejich vzájemnými vztahy, strukturou a chováním systému. Zpravidla jsou v praktickém systému hodnoceny instituce, určené k zajištění bezpečnosti, jako je armáda, policie, ozbrojené a zásahové sbory (např. požárníci, bezpečnostní agentury, lékařské hotovostní služby). V mnohem menší míře jsou posuzovány monitorovací a preventivní orgány, nejméně pak ty složky, které jsou schopny analyzovat a vytvářet novou bezpečnostní politiku, tj. vědeckoinformační a výzkumné prvky. Tento přístup není univerzální a jediný, zejména proto, že se vzdaluje občanovi a přibližuje formálním a s časem proměnlivým strukturám. Rovněž hodnocení bezpečnostního systému je možné transformovat do číselné hodnoty v intervalu $-1; +1$. -1 znázorňuje stav nefunkčního bezpečnostního systému bez rozšířené reprodukční schopnosti, jehož výkonnost je nízká; 0 stav stagnační, kdy chování systému není připraveno reagovat na nové podněty, účinnost je na úrovni prosté reprodukce; +1 stav bezpečnostního systému, který je připravený uskutečňovat reálnou bezpečnostní politiku, účinnost je na úrovni rozšířené reprodukce bezpečnosti.

Předchozí část analýzy na jedné straně vytvořila možnost formalizovaného popisu bezpečnosti, na druhé straně vytvořila předpoklady k pochopení problematiky v širším, než jen národním rámci. Takto pojatá bezpečnost odpovídá teorii relativity, ale i teorii systémů v tom smyslu, že každý systém je potencionálně prvkem většího systému a každý prvek systému je potenciálním samostatným systémem. Hierarchie prostoru (s) umožňuje přejít od kosmického rozměru přes celosvětový ke státnímu, regionálnímu, ale i k občanovi.

Nyní se v analytické činnosti zaměříme na odhalení možných příčin potíží, plynoucích z propojení bezpečnosti občana a státu. Použijme k tomu konstrukci bezpečnostního vektoru - BV. Za s (prostor) dosadíme stát, t je pro toto zkoumání konstantní a nevýznamné, r představuje účel, tj. společné rysy bezpečnosti občana a státu. → Prvek vektoru - B: Bezpečnost občana a bezpečnost státu má společná propojení, protože bezpečnost státu představuje součet bezpečnosti jeho občanů. Tato bezpečnost je hodnotitelná v určité generalizované podobě. → Prvek vektoru - BP: Bezpečnostní politika vždy existuje ve vědomém nebo nevědomém stavu a v její proklamativní části rozhodně je pod slovy „stát“ rozuměn i občan. → Prvek vektoru - BS: Pojetí bezpečnostního systému současnosti má základní element - instituci. Tady mohou vznikat hlavní potíže. Bude-li systémové prvky tvořit soubor elementů, které představují instituce, je velmi pravděpodobné, že se ztratí nebo zeslabí provázání BS s občanem. Budeme-li propojení bezpečnosti občana a státu chtít zachovat, pak elementem bezpečnostního systému (nejmenší skladebnou částí) musí být občan, a ne instituce.

Předchozí závěr je podložen posloupností analytických závěrů, které jsou založeny na hodnocení teoretických a praktických předpokladů, jež zahrnují poznatky z různých

vědních disciplín. Bezpečnostní systém má operovat jako jednotící prostředí, které bude slučovat všechny podstatné komponenty komplexně pojímané bezpečnosti. Zkrátka bezpečnostní systém musí být takový, aby umožnil zahrnutí všeho, co je s bezpečností spojeno. Jestliže jsme při hodnocení současného stavu v chápání bezpečnosti a bezpečnostní politiky objektivní, pak si musíme uvědomit, že se při hodnocení BS zabýváme buď posuzováním toho, co reálně existuje, i když to bylo vytvořeno v libovolném, třeba i neřízeném procesu, nebo posuzováním toho, co by mohlo či mělo být. Někdy dochází ke směřování obou přístupů. Výsledek pak bývá matoucí. Nezasvěcenému zkrsluje skutečný stav. Při hodnocení samotné struktury systému se pak zabýváme tím, co jsme sami pro podrobnější pochopení konstruovali, způsobem popisu a vyjádření, které nemusí při určitých zevšeobecněních odpovídat skutečnosti. Je nejvyšší žádoucí, aby si analytici uvědomovali, že popis stavu nemění realitu. Jejich kritici by pak měli cítit, že existuje v prostoru mnoho bodů, ze kterých je možné předmět zájmu pozorovat.

Současný bezpečnostní systém je tvořen množinou institucí (státních, nestátních, regionálních, mezinárodních), které ovládají množinu jim příslušných činností, odpovídajících bezpečnostním stavům. Určující jsou bezpečnostní stavy, které by měly vyvolat množinu činností, příslušejících konkrétním institucím, ale i jednotlivcům. Ideální funkčnost bezpečnostního systému neexistuje. Život ukazuje na rozdíl mezi předpoklady a praxí a v tomto složitém systému, zahrnujícím velké množství komponent, je zákonitě účinnost vždy nižší než její ideální hodnota.

Teoretické předpoklady ideálního fungování bezpečnostního systému jsou oslabovány zejména:

- a) nejednotným pochopením bezpečnostní politiky v různých rezortech a institucích v důsledku nedostatečně připravených politiků a představitelů státní správy, zejména proto, že v ČR není tato politika přijata deklarativním způsobem;
- b) neexistencí vrcholové konsenzuální platformy pro operativní řešení problémů bezpečnostní politiky a zajištění bezpečnosti, obrany a řízení krizových situací státu;
- c) neúplností legislativních úprav a tam, kde legislativa je pak nejednotným výkladem zákonných předpokladů;
- d) relativní izolovanou činností jednotlivých institucí (prvků bezpečnostního systému), nedořešením kompetencí, praktických otázek spolupráce v různých bezpečnostních stavech a mimo jiné neexistencí komplexního záchranného systému;
- e) směřováním politického vedení s odborným řízením silových rezortů a dalších institucí (rozpor mezi mírou politického vlivu a náročností praktického řízení);
- f) odtržeností institucí od občana.

2. Bezpečnost občana a bezpečnost státu

V různých materiálech, které byly publikovány k problematice bezpečnostní politiky, je dosti rozsáhlým způsobem analyzována, popisována a dokumentována bezpečnost ČR nebo obecně státu. Podstatou upozornění není prostě konstatování, ale skutečnost, že jde o stát, o formu organizace lidské společnosti, vyznačující se sdružením obyvatel určitého území v právní celek, že jde o fenomén mezinárodních vztahů, který má státní území jako věcný podklad a občany jako osobní podklad. Jde tedy o organismus integrovaný, umělý a vyššího typu. Jeho bezpečnost má jiný obsah a jinou prioritu jednotlivých prvků, než bezpečnost občana.

Pouze některé části bezpečnosti občana a státu jsou společné, ale jejich význam v hierarchii významnosti je z pozice občana přisuzován individuálně. Podrobný rozbor všech aspektů přísluší psychologickému a sociologickému výzkumu. Ten je schopen vypracovat porovnávací studie, které by umožnily kategorizaci občanů a nalezení objektivních poznatků o bezpečnosti občana. Kdybychom sestavili žebříček významných bezpečnostních vlivů, bude na čelním místě skupiny osobních faktorů zdraví, úroveň připravenosti odolávat proti nebezpečí, nebezpečnost povolání, povahové rysy ap., a ve skupině mimoosobních faktorů účast v dopravě, vliv zločinu a organizovaného zločinu, důsledky společenské role, následky přírodních katastrof, ale též válka, vtažení do teroristických činů ap.

Jestliže bezpečnost občana budeme důsledně analyzovat, dospějeme k závěrům, které můžeme pojmenovat jako duševní, kulturní, morální, sportovní, zdravotní, sociální, osobní, právní a jiná bezpečnost. To jistě lze. Není to však hlavní vodítko předkládaných úvah k problému, co je společné pro bezpečnost občana a státu. Je to opatrně vyslovovaná teze, která souvisí s existencí a neexistencí organismu, což je vysvětlováno v následujícím textu.

Pro bezpečnost státu bylo rozpracováno *kontinuum bezpečnosti*, charakterizující strategickou obranu tohoto umělého organismu od stavu míru přes krizové situace, až k válce. Ve vrcholu zahrnuje vedení války a pak etapu navrácení do mírového stavu. Výsledek války však může být různý: při vítězství je zpravidla obhájena existence státu, což se ne vždy může tvrdit při porážce. V lepším případě dochází k transformaci státu, v tom horším k jeho zániku. Na bývalém státním území pak zůstávají lidé. Při vyjádření těchto situací je rovněž možné přejít k číselnému popisu stavu hodnotami v intervalu $<-1; +1>$. -1 znázorňuje zánik organismu – *stát není*; 0 stav stabilního nebezpečí, tj. běžnou existenci ohrožení a rizik, které jsou dostupnými prostředky bezpečnostního systému státu řešeny – *existence státu je ohrožena*; $+1$ stav bezpečnosti, který neohrožuje existenci státu – *stát je*.

Pro bezpečnost občana je rovněž možné rozpracovat jeho kontinuum bezpečnosti. To je pevně spojeno s životem, s fyzickou existencí. Působením osobních a mimoosobních vlivů se bezpečnostní hladina rovněž může pohybovat v číselném intervalu $<-1; +1>$. -1 znázorňuje zánik organismu – *smrt*; 0 stav stabilního nebezpečí, tj. úspěšné odolávání občana ohrožením, která život přináší – *existence občana je ohrožena*; $+1$ stav bezpečnosti, který neohrožuje život (existenci) občana – *občan žije*.

Platí zde zvláštní vztahy: země-li občan – stát existuje; zanikne-li stát – žije člověk, ne však občan dřívějšího státu. Ve všech dosud existujících formách státních útvarů byla formulována morální a později i právní pravidla, která zavazovala občany k povinnosti bránit bezpečnost státu a každý stát má jednu z hlavních povinností spojení se zajištěním bezpečnosti vlastních občanů.

Skutečný stav bezpečnosti je s časem proměnlivý a závisí na aktivitách státu, motivaci a přístupu občanů. Stát, jeho orgány a instituce jsou rovněž vytvořeny z občanů, kteří v nich naplňují svou roli. Logicky tedy nemůže nikdy nastat stav, kdy by nebyla zajišťována bezpečnost. Záleží jen na její úrovni.

3. Návrh spojovacích článků bezpečnosti občana a státu

V analýze byl jako vhodný prostor bezpečnostního vektoru pro nalezení spojovacích článků mezi bezpečností občana a státu označen bezpečnostní systém (BS). Jestliže máme

zkušenosti s navrhováním systémů nebo informačních systémů, uvědomíme si jistě, že jednotlivé prvky, které vytvářejí jeho skladební části, by měly být téže úrovně. Nalezení takových prvků, obzvláště když nejde o technické, ale o společenské systémy, je složitým procesem. Jsou známa jistá pravidla, která napomáhají postupnému přibližování správnému stavu. Jestliže tento systém je navíc uměle konstruován nad existující realitou, jde pouze o pomůcku výkladu některých jevů a o snahu směřující k usnadnění pochopení základních vztahů nebo pro vysvětlení aplikací.

Jaké podmínky musí splňovat popis bezpečnostního systému? Měl by napomoci propojení bezpečnosti státu a občana, napomoci odstranění bariér, které jsou mezi rovinou bezpečnosti obou závislých subjektů. Je zde nezbytné uplatnit požadavek na celostní (holistické) řešení, tzn., že jakýkoliv výskyt předmětu nebo jevu souvisejícího se systémem je možné do některého prvku zařadit.

K tomu je navrhováno vycházet ze základního elementu celého systému na úrovni občana, nikoliv instituce (organizace). Kritériem pro formulaci jednotlivých prvků takového pomocného systému je **role občana**. Základem pro správné definování stavu není stav bezpečnosti, kdy se nic neděje, tj. stav klidu (+1), ale právě stav opačný, kdy celý systém funguje a všechny jeho prvky musí odvádět optimální výkon, aby byl zachován stát (-1).

Vycházíme ze základní teze obranné strategie ČR, tj. že se bráníme na našem území. Na státním území jsou obyvatelé našeho státu a cizinci. Někteří státní příslušníci jsou v zahraničí. Základní role občanů ČR jsou:

1. zařazení ve vrcholovém řízení obrany státu a ve státní správě;
2. zařazení v diplomacii, mezinárodních a vojenskopolitických aktivitách;
3. zařazení v ozbrojených silách (jako profesionálové nebo mobilizovaní, doplnění);
4. pokračování v činnosti hospodářství a služeb;
5. v péči civilní ochrany státu (včetně péče o životy cizinců);

Takto můžeme rozlišit lidský faktor bezpečnostního systému a podrobně rozepisovat fungování těchto relativně samostatných podsystémů. Součástí bezpečnostního systému však jsou ještě další systémové prvky, které významně ovlivňují výsledek boje o existenci státu. Zde patří:

6. geografické podmínky a operační příprava státního území;
7. hospodářská mobilizace a ekonomický potenciál státu;
8. vědecký, kulturní, historický, duchovní a morální potenciál;
9. politická úroveň a jednota státu, jejímž výsledkem je i legislativní a systémové zajištění bezpečnosti;
10. mezinárodní postavení státu a možnost zahraniční pomoci.

Základním prvkem fungování takto pojatého bezpečnostního systému je občan a jeho osobní přínos k zajištění bezpečnosti státu. Dosud používané pojetí se dalo charakterizovat jako pojetí odosobnělé, zahleděné do bezpečnosti, přece jen poněkud anonymního, státu.

Bezpečnostní systém je skutečně postaven pro zvýraznění vojenských ohrožení, jako stavů, kdy by mohlo dojít k ukončení existence státu. Jestliže budeme zkoumat stav bezpečnosti s číselnou hodnotou (0) nebo (+1), pak vystoupí do popředí dekompozice systémového prvku ozbrojených sil, kde výrazně vzroste úloha policie, záchranných a bezpečnostních sborů, a tedy občanů, kteří jsou v nich zařazeni. To však neznamená že členění prvků systému bude potřeba měnit, pouze se změní charakteristika vztahů mezi jednotlivými prvky, ale i chování systému jako celku.

K dalšímu rozpracování problematiky bezpečnostní politiky byla pozornost příspěvku zaměřena na teoretické příčiny pocitu odtrženosti bezpečnosti občana a státu. Pro usnadnění orientace byl zaveden pomocný popis bezpečnostního vektoru, analyzovány jeho prvky, popsány vybrané rozdíly a společné rysy v pojetí bezpečnosti občana a státu. Na jejich podkladě bylo navrženo pojetí popisu bezpečnostního systému, vycházející od role občana. Navržený přístup by mohl napomoci jednak algoritmizaci a dalšímu vědeckému popisu procesu bezpečnosti a bezpečnostní politiky, ale rovněž praktickému překonání bariér mezi bezpečností chápanou občanem a státem.

Členové NATO opakovaně zdůrazňují, že nemají v žádném případě úmysl, plán ani důvod rozmístit jaderné zbraně na území nových členů, ani necítí potřebu měnit jakékoliv aspekty jaderného statusu NATO či jadernou politiku – a nepředpokládají žádnou budoucí potřebu něčeho takového. To zahrnuje skutečnost, že NATO rozhodlo, že nemá žádný úmysl, žádný plán a žádný důvod zřizovat skladiště jaderných zbraní na území těchto členů, ať již prostřednictvím budování nových jaderných skladovacích zařízení, či úpravou starých jaderných skladovacích zařízení.

Z Ustavujícího aktu o vzájemných vztazích, spolupráci a bezpečnosti mezi NATO a Ruskou federací, Paříž, 27. května 1997.